

Geachte lezer,

Mijn naam is Vanya Hofmann en ik ben 15 jaar oud. Sinds ik zeven ben, is mijn moeder overgegaan op thuisonderwijs voor mij en mijn jongere broertjes en zusje. Ik zie vaak onbegrip bij andere mensen als ik uitleg dat ik thuis school heb, al is dat wel wat afgenomen nadat iedereen zelf een tijdje thuis heeft gezeten met de kinderen. Het idee om thuisonderwijs te verankeren in de wet vind ik dus helemaal top. Maar met de nieuwe wet die nu is voorgesteld, wordt thuisonderwijs niet een mooie plaats gegeven naast publieke en privé-scholen, maar juist zo aangepast en gecontroleerd dat er niets bijzonders meer aan is. Ik zal het in deze brief alleen hebben over de onderwerpen die belangrijk zijn of zijn geweest voor mij en mijn gezin: ik heb twee ouders – een vader en een moeder- en ben de oudste van 5 kinderen.

Ten eerste wordt het ons erg moeilijk gemaakt om te beginnen met thuisonderwijs. Waarom mag het niet meer als het kind al naar school is gegaan? Ik zie hier geen goede reden voor. Het maakt dingen alleen ingewikkeld, want wat als iemand net een jaar nadat hun kind naar school is gegaan hun mening verandert? Vaak moet je iets proberen voor je weet of het wel of niet werkt. Bij school is dat ook zo. Ik begon met thuisonderwijs toen ik al in groep 3 zat. Daarbij kom ik op een tweede probleem: de enige reden om thuisonderwijs te geven mag zijn dat je richtingbezwaar hebt. Maar er kunnen genoeg andere redenen zijn: ouders willen reizen, de ouders vinden niet dat de goede vakken worden onderwezen, het kind wordt gepest of is hoog- of onderbegaafd...

Eén van de redenen om thuisonderwijs te geven is kritiek op de wijze van onderwijs op de naburige scholen. Maar als de wet doorkomt, worden de lesplannen van thuisonderwijzers zo gecontroleerd dat ze de vrijheid waar ze zo blij mee zijn verliezen. Ten eerste dat verplichte plan dat dient te worden ingediend voor het kind 5 jaar wordt: wat wordt daarvan verwacht? Kinderen van 5 zijn allemaal anders: de één is nog niet klaar om te leren lezen als hij 7 is, de ander kan al lezen voor ze naar groep 1 gaat. Dat lesplan werkt dus misschien geweldig, maar voor hetzelfde goed is het nutteloos. Dat is niet erg, want kinderen halen alles wel op hun eigen tijd weer in, als we ze de tijd maar geven. Alleen kan dat niet als we elk jaar aan alle eisen van het onderwijsplan moet voldoen. Wat als het plan halverwege niet goed blijkt? Verder is het begrijpelijk dat er een leerlingvolgsysteem komt voor ten minste Nederlands en rekenen. Maar weer spreekt het van weinig vertrouwen en vrijheid, want wat als het kind wat langzamer is dan het schoolsysteem is?

De toetsen op 6-, 9- en 12-jarige leeftijd geven ook problemen. Hiervoor kan ik het beste mijn jongere broertje als voorbeeld gebruiken: toen hij 6 was, kon hij noch lezen noch schrijven. Hij was er nog niet klaar voor en had ongelofelijk veel moeite. Als deze toets- regeling er toen was geweest, was hij naar school gestuurd, waar hij achter was geweest op zijn leeftijdsgenootjes. Dat had een hoop extra werk opgeleverd. Mijn broertje kennende, had dat, gekoppeld met de schaamte dat hij niet zo goed was als zijn vriendjes, zijn plezier in het lezen en schrijven flink getemperd. Maar mijn moeder wachtte tot hij ouder was en probeerde toen nog eens. Nu is hij 9 en leest en schrijft met plezier. Een uitje naar de bibliotheek is een hoogtepunt en hij kan geanimeerd vertellen over wat hij nu toch heeft gelezen.

Wat ik ook gek vind, is dat ouders moeten aantonen dat ze pedagogisch-didactische bekwaamheid hebben. Het is wel vreemd, dat iemand die al 15 jaar kinderen opvoed, nu nog zou moeten bewijzen dat ze het wel kan. Ook vind ik het opvallend dat ouders die kinderen naar school sturen niet moeten bewijzen dat ze kunnen opvoeden – voeden zij hun kinderen dan niet op? Ook moet de leraar laten zien hoe ze haar pedagogisch-didactische bekwaamheid onderhoudt. Hoe ziet u dat voor zich? Een strak schema waarin de leraar allemaal boeken leest? Mijn moeder ontwikkelt zich ook, maar dan wanneer het moet. Wat voor nut heeft het om te lezen over tieners opvoeden terwijl op dat moment haar 4-jarige aandacht opeist? Dan is het toch veel nuttiger om zonder dat het weken van tevoren is gepland op te zoeken wat nodig is?

Over ouders gesproken, waarom mag maar één ouder les geven? Dat is veel te veel stress, als je erbij optelt dat de ouder die onderwijs geeft meestal ook degene is die het huishouden netjes moet houden, omdat er toch iemand moet werken. En wat als de ouder ziek wordt of even pauze nodig heeft? Verder moeten ouders hun didactische bekwaamheid bewijzen en vervolgens mogen ze niet hulp inschakelen als ze zien dat ze ergens minder goed in zijn: vrienden of ingehuurde personen mogen geen structureel les geven, Als zij het beter kunnen dan de ouders is het daarentegen het beste voor het kind dat ze les krijgen van de persoon die beste is in het bewuste vak.

Als laatste vind ik het onbeleefd dat er meerdere bezoeken aan huis plaats vinden, om te kijken of het leerklimaat goed is. Afgezien van het feit dat er niet duidelijk wordt gemaakt of hiervoor een afspraak wordt gemaakt, lijkt dit erg veel op huisvredebreuk. En wat moet ik me voorstellen bij een goed leerklimaat? Een tuin? Een speeltuin dicht bij? Geen geweld en alcoholisme? Ook is het oneerlijk om een heel huishouden af te rekenen op één bezoek. Iedereen die kinderen heeft snapt dat sommige dagen gewoon ontzeten slecht gaan. Stel je nu eens voor dat die ambtenaar op net zo'n dag langskomt: je vierjarige is aan het gillen omdat hij ruzie heeft met je negenjarige die boos volhoudt dat hij niets aan het doen is; je elfjarige zeurt je aan het hoofd over een afspraakje; je dertienjarige is boos omdat hij op z'n kop heeft gekregen van z'n vader en je vijftienjarige zit in de put over iets waar je het liefst niet naar vraagt omdat je weet dat je dan een heel verhaal te horen krijgt. Op zo'n moment lijkt zelfs de bibliotheek van Alexandrië een slechte leeromgeving.

Dit waren de punten waar ik problemen mee heb. Ik zeg niet dat alles aan het voorstel verkeerd is, maar al met al lijkt het minder op een normalisering van thuisonderwijs dan op een wantrouwende controle om te zien of alles wel goed gaat op een plek waar de regering geen bevoegdheden heeft. Als u thuisonderwijs vast wilt leggen in de wet, zult u er tevreden mee moeten zijn dat er delen zijn van de samenleving waar de regering het niet voor het zeggen heeft.

Met vriendelijke groet, fijne dag gewenst en Gods zegen

Vanya Hofmann